

Verkennd natuuronderzoek Renovatie Kadoelerbrug te Kraggenburg

Oriënterend natuuronderzoek in het kader
van de wet- en regelgeving voor natuur

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp

Verkennd natuuronderzoek
Renovatie Kadoelerbrug te
Kraggenburg

Projectnummer

51017188

Klant

Gemeente Noordoostpolder

Versie

D2

Datum

18-12-2023

Auteur

[REDACTED]

Document referentie

NL24-648800269-69677

Gecontroleerd door

[REDACTED] [REDACTED]

Vrijgegeven door

[REDACTED] [REDACTED]

Inhoudsopgave

Samenvattende tabellen	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Kader van het onderzoek	5
1.3 Ligging en beschrijving plangebied	5
1.4 Voorgenomen activiteiten	8
1.5 Leeswijzer	8
2 Wet natuurbescherming: Gebiedsbescherming	9
2.1 Toetsingskader	9
2.2 Resultaten	9
2.3 Analyse en toetsing van mogelijke effecten	10
3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming	12
3.1 Toetsingskader	12
3.2 Methode	12
3.3 Resultaten	13
3.3.1 Planten	13
3.3.2 Vleermuizen	13
3.3.3 Grondgebonden zoogdieren	15
3.3.4 Vogels	15
3.3.5 Vissen	16
3.3.6 Amfibieën & reptielen	16
3.3.7 Ongewervelden	17
4 Provinciaal natuurbeleid	18
4.1 Toetsingskader	18
4.2 Resultaten	18
4.3 Conclusie	18
5 Conclusies en aanbevelingen	20
5.1 Natura 2000	20
5.2 Soortenbescherming	20
5.3 Provinciaal natuurbeleid	21
Referenties	22
Bijlage 1 – Toetsingskaders wetgeving en beleid	23

Samenvattende tabellen

In onderstaande tabellen is een samenvatting weergegeven van conclusies, voortkomend uit het verkennend natuuronderzoek.

Wet natuurbescherming: gebiedsbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natura 2000-gebieden	Mogelijk	Voortoets en Aeries	Mogelijk	Mogelijk

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Wet natuurbescherming: soortbescherming	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Planten	Geen	Geen	Geen	Geen
Vleermuizen	Geen	Geen	Geen licht in actieve periode (april-nov)),.	Geen
Grondgebonden zoogdieren	Geen	Geen	Werkzaamheden rustig opstarten, één kant op werken.	Geen
Vogels	Verstoring broedvogels	Geen	Werkzaamheden buiten het broedseizoen uitvoeren of inspectie vooraf	Geen
Amfibieën	Geen	Geen	Werkzaamheden rustig opstarten, één kant op werken	Geen
Reptielen	Geen	Geen	Werkzaamheden rustig opstarten, één kant op werken	Geen
Vissen	Geen	Geen	Werken buiten voortplantingsseizoen (april-juli)	Geen
Ongewervelden	Geen	Geen	Geen	Geen

* mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen

Provinciaal beleid	Effecten	Nader veld- en/of effectenonderzoek	Mitigerende maatregelen*	Nadere procedure
Natuurnetwerk Nederland, akkervogelleefgebied, weidevogel-leefgebied en kiekendief rustgebieden.	Geen, uitgaande van geen werkzaamheden en vr je doorgang dieren	In geval van tijdelijke fietspont of fietsbrug nadere beschouwing effecten	Geen	In geval van mogelijke effecten tijdelijke fietsvoorziening overleg BG

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Noordoostpolder heeft Sweco Nederland B.V. (Sweco) gevraagd om conditionerende onderzoeken uit te voeren voor de renovatie van de Kadoelerbrug te Kraggenburg. Onderdeel van deze conditionerende onderzoeken is voorliggend verkennend natuuronderzoek.

1.2 Kader van het onderzoek

Projecten of handelingen waarbij mogelijk beschermde natuurwaarden worden aangetast, dienen te worden getoetst aan de wet- en regelgeving voor natuur. De natuurbescherming in Nederland bestaat uit de volgende voor het project relevante kaders:

- Wet natuurbescherming:
 - Natura 2000-gebieden (Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn);
 - soorten;
 - houtopstanden;
- Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Andere provinciaal beschermde gebieden buiten het NNN zoals , akkervogelleefgebied, weidevogelleefgebied en kiekendief rustgebieden.

Het verkennend natuuronderzoek is erop gericht om een eerste inzicht te krijgen in de mogelijke effecten van het plan op de beschermde natuurwaarden in en om het plangebied. Toetsing heeft plaatsgevonden op de Wnb Gebiedsbescherming (Natura 2000-gebieden), Wnb Soortenbescherming en op de provinciale natuurbeleidskaders. Omdat geen sprake is van bomenkap heeft geen toetsing op houtopstanden plaatsgevonden.

In het rapport worden de mogelijke vervolgstappen besproken die eventueel moeten worden genomen met betrekking tot aanvullend (veld)onderzoek, nader effectonderzoek en nadere procedures. Een verkennend natuuronderzoek heeft een geldigheid van 3 jaar, tenzij de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd.

Vanaf 1 januari 2024 treedt de Omgevingswet in werking. Dit betekent dat de Wet natuurbescherming komt te vervallen. Onder de Omgevingswet zijn meer soorten beschermd door de bredere zorgplicht regeling. Deze zorgplicht is onderverdeeld in de algemene zorgplicht, een algemeen verbod en een specifieke zorgplicht. Voorliggend onderzoek en de rapportage heeft plaatsgevonden onder het kader van de Wnb. Wel heeft aanvullend een toetsing op Rode lijst soorten plaatsgevonden.

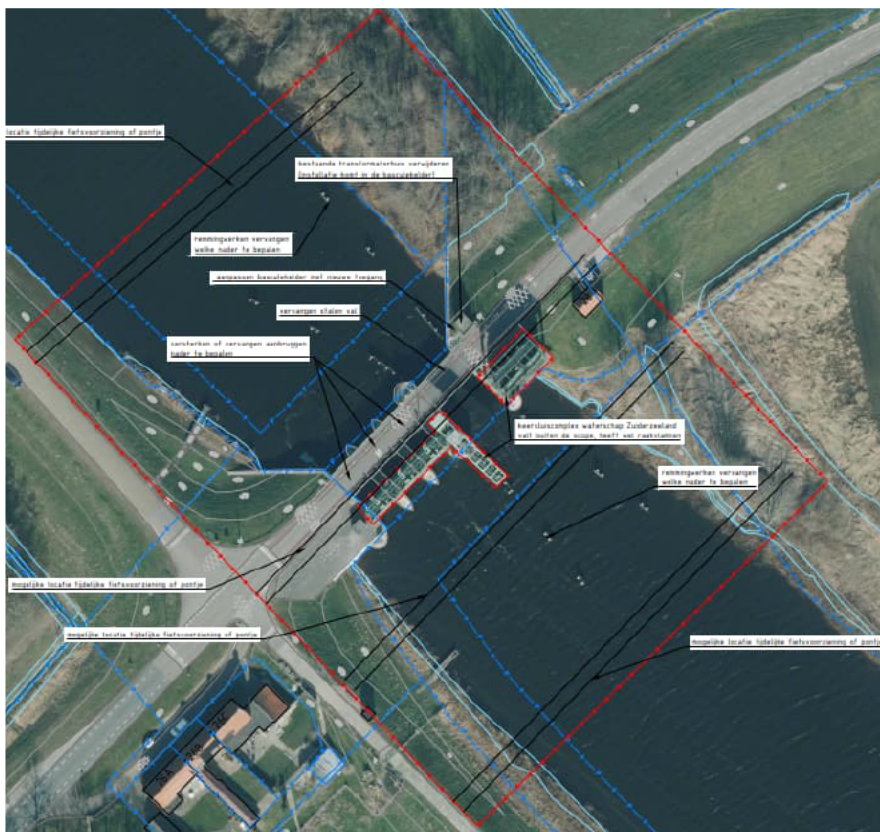
1.3 Ligging en beschrijving plangebied

Het plangebied betreft de Kadoelerbrug inclusief de oever aan weerszijden van de brug. De Kadoelerbrug heeft een gecombineerde functie als brug en keersluis. Met de brug wordt het Vollenhover Kanaal overgestoken. Aan de (zuid en noord) westzijde van de brug ligt Flevoland, hier loopt een weg met een beheerd grastalud langs het water.

Aan de (noord en zuid)oostzijde ligt Overijssel met deels een beheerd grastalud en deels bomen en struiken langs het water. In figuur 1.1 is de huidige situatie opgenomen. In figuur 1.2 is de scope van de werkzaamheden, met onder andere tijdelijke voorzieningen voor fietsers, weergegeven. In figuur 1.3 is met foto's een impressie van het plangebied en omgeving gegeven.

Figuur 1.1 Ligging plangebied met rood omkaderd de Kadoelerbrug.

Figuur 1.2 Scope van de werkzaamheden (rode lijn).

Figuur 1.3 Foto-impressie van het plangebied en omgeving.

De voorkomende ecotopen zijn bepaald op basis van het oriënterend veldbezoek. De volgende ecotopen zijn aanwezig:

- Westzijde van het kanaal: grastaluds met in het water een (onderbroken) rietkraag die niet overal aanwezig is.
- Oostzijde van het kanaal: deel grastalud, deels bomen en riet tot in de oever. Oevers met rietkraag in het water.
- Alle oevers zijn voorzien van ofwel een damwand ofwel een stortsteen constructie.

1.4 Voorgenomen activiteiten

In het kader van de renovatie van de brug vinden de volgende werkzaamheden plaats:

1. Vervanging beweegbare deel van de brug naar een uitneembaar brugdeel, waarbij ook aanpassingen in de basculekelder van de brug plaatsvinden;
2. Versterking of vervanging van het deel van de brug dat met het land is verbonden;
3. Mogelijk zijn ten behoeve van aanleg van kabels graafwerkzaamheden buiten de kelder nodig. Er kan dan sprake zijn van tijdelijke drooglegging ter plaatse;
4. De technische ruimte op de noordoostzijde van de brug wordt verwijderd (de installatie komt in de basculekelder). De technische ruimte aan de zuidwestzijde blijft behouden evenals het huisje dat buiten de brug (aan de Overijssel kant) staat.
5. De gerenoveerde brug blijft op dezelfde locatie, met dezelfde omvang als de huidige brug.
6. Mogelijk vervanging remmingwerken;
7. Tijdelijke fietsvoorziening of pontje ten zuiden van de brug.

De realisatie staat nu in de planning voor oktober 2025 tot juli 2026. Maar afhankelijk van de uitkomst van de diverse onderzoeken, kan deze planning nog wijzigen. Ook vinden niet tijdens deze gehele periode werkzaamheden plaats.

1.5 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken worden de bevindingen weergegeven van het verkennend natuuronderzoek voor de hoofdaspecten Natura 2000 (hoofdstuk 2), soortenbescherming (hoofdstuk 3) en het provinciaal natuurbeleid (hoofdstuk 4). In hoofdstuk 5 volgen de conclusies en aanbevelingen. De toetsingskaders bij het beleid zijn opgenomen in bijlage 1.

2 Wet natuurbescherming: Gebiedsbescherming

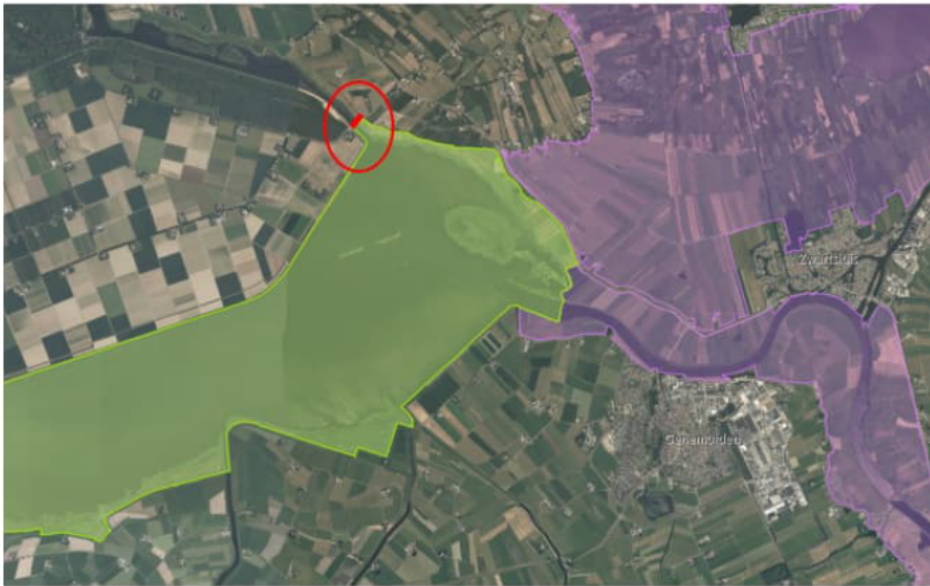
2.1 Toetsingskader

De Natura 2000-gebieden zijn de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn (VR) en/of Habitatrichtlijn (HR) zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitattypen binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd vanuit een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. In het aanwijzingsbesluit van LNV is aangegeven welke natuurwaarden kwalificerend zijn op grond van de Habitatrichtlijn en/of Vogelrichtlijn. Hierin zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitattypen en/of soorten. Voor habitattypen en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden, kunnen behoudsdoelstellingen bestaan. Voor habitattypen en leefgebieden van soorten die nog niet het gewenste niveau hebben bereikt, kunnen uitbreidings- en/of verbeterdoelstellingen bestaan.

In dit verkennend natuuronderzoek wordt getoetst of de plannen negatieve gevolgen kunnen hebben voor het behalen van de instandhoudingsdoelstellingen voor de soorten of habitattypen van de betreffende Natura 2000-gebieden. Wanneer effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten, kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn, zijnde een voortoets, passende beoordeling of ADC-toets. In bijlage 1 wordt het toetsingskader in meer detail beschreven. Bij de toetsing is gekeken naar de Natura 2000-gebieden tot op 25 km afstand van het plangebied. Dit is ruim voldoende om effecten door eventuele externe werking voldoende mee te nemen. Enkel effecten door stikstofdepositie kunnen verder reiken.

2.2 Resultaten

Het Natura 2000-gebied Zwarte Meer is het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied. De brug grenst aan Zwarte Meer en de afstand is daarom nul meter. De afstand tot de Natura 2000-gebieden De Wieden en Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht is respectievelijk circa 2 en circa 3 km. Alle drie de gebieden zijn zowel HR als VR gebied. In figuur 2.1 is de ligging van deze gebieden ten opzichte van het plangebied weergegeven.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied de brug (rood streepje dat rood omcirkeld is) ten opzichte van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden Zwarte meer in groen (HR en VR) en De Wieden (HR en VR) rechtsboven in paars en Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht (HR en VR) rechtsonder in paars.

2.3 Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Directe effecten

Het plangebied grenst aan, maar ligt niet binnen een Natura 2000-gebied waardoor directe aantasting, zoals oppervlakteverlies en versnippering van een Natura 2000-gebied niet aan de orde zijn. Directe effecten ten gevolge van de werkzaamheden, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluidsverstoring, reiken tot enkele honderden meters ver en kunnen zijn vanwege de het aangrenzende Zwarte Meer niet op voorhand worden uitgesloten. Het gaat dan vooral om de instandhoudingsdoelstellingen van diverse broed- en niet broedvogels, maar ook van habitatrictlijnsoorten en habitattypen. Dit geldt in mindere mate eveneens voor de op enkele kilometers afstand gelegen Natura 2000-gebieden De Wieden en Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht. In een voortoets dient vastgesteld te worden of al dan niet sprake is van (negatieve) effecten ten gevolge van de renovatie van de brug.

In de voortoets moet per soort getoetst worden of de werkzaamheden kunnen leiden tot negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de aangewezen broed- en niet broedvogels, habitattoorten en habitattypen kunnen ondervinden van. Het belangrijkste in deze toets zal het toetsen van effecten van verstoring op de instandhoudingsdoelstellingen van de vogels zijn. Voor de aangewezen broedvogels is dit vooral verstoring in broedseizoen. Voor de niet broedvogels gaat het erom of foerageer rust- en slaapgebieden niet te veel verstoord worden.

Stikstof

Het meest nabijgelegen Natura 2000-gebied Zwarte Meer en ook de op enkele kilometers afstand gelegen De Wieden en Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht zijn aangewezen voor stikstofgevoelige habitattypen. Om te kunnen bepalen of er projectgebonden stikstofdepositie plaatsvindt op deze en Natura 2000-gebieden, dient een berekening te worden uitgevoerd met het rekenmodel AERIUS.

Als hieruit komt dat door de aanleg een depositie-toename groter dan 0,00 mol N/ha/jaar plaatsvindt op (naderend) overbelaste leefgebieden of habitattypen in Natura 2000-gebieden, is een ecologische toets nodig om vast te stellen of effecten op Natura 2000-gebieden als gevolg van een toename van stikstofdepositie al dan niet kunnen worden uitgesloten.

3 Wet natuurbescherming: soortenbescherming

3.1 Toetsingskader

Soortenbescherming is geregeld in de Wet natuurbescherming (Wnb). De beschermde soorten in Nederland zijn in te delen in drie categorieën: soorten van de Vogelrichtlijn, soorten van de Habitatrichtlijn en Andere beschermde soorten. Het is verboden soorten van de eerste twee categorieën te vangen, doden, verstoren of hun vaste rust- en verblijfplaatsen aan te tasten. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op soorten uit de derde categorie. Soorten uit de laatste categorie kunnen door het bevoegd gezag onder voorwaarden vrijgesteld worden van de verbodsbepalingen. Het toetsingskader voor soortenbescherming wordt nader beschreven in bijlage 1.

Hoewel voorliggend onderzoek nog onder de Wnb is uitgevoerd wordt hier wel een belangrijke aanvulling benoemd en meegenomen. In de omgevingswet is naast de soortenbescherming ook voor alle voor alle flora- en fauna-activiteiten is een specifieke zorgplicht opgenomen (art. 11.27 Bal). Deze houdt in dat iedereen die een flora- en fauna-activiteit uitvoert, nadelige gevolgen zo veel als mogelijk dient te voorkomen, beperken of ongedaan te maken (art. 11.27, 1e lid Bal). Om te voldoen aan de specifieke zorgplicht dient eenieder onderzoek te doen naar het voorkomen van een aantal type soorten die kwetsbaar of bedreigd zijn (art. 11.27, 2e lid Bal). Dit betreft kwetsbare of bedreigde soorten die op de Rode lijst staan.

3.2 Methode

Het actueel en potentieel voorkomen van beschermde soorten in het plangebied is onderzocht middels een bronnenonderzoek en een oriënterend veldbezoek. Op basis hiervan is een habitatgeschiktheidsbeoordeling gedaan.

Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek heeft als doel een overzicht te verkrijgen van de beschikbare informatie met betrekking tot het voorkomen van beschermde soorten in de plangebieden en omgeving. Vanwege de te verwachten effecten zijn de (potentiële) aanwezigheid van beschermde soorten en de effecten hierop tot maximaal 500 meter van het plangebied onderzocht. De effecten van de werkzaamheden zullen, gezien hun aard, naar verwachting niet ver reiken, maximaal enkele honderden meters. Hiervoor zijn onder andere landelijke (digitale) verspreidingsatlassen (waaronder de NDFF-Verspreidingsatlas¹), regionale verspreidingsatlassen en, indien beschikbaar, voorgaande onderzoeken geraadpleegd. Ook is data direct uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) gebruikt van de afgelopen 5 jaar (2018-2023).

Habitatgeschiktheidsbeoordeling

Op basis van beschikbare gegevens en een oriënterend veldbezoek is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld. Deze beoordeling brengt samen met het bronnenonderzoek de beschermde soort(-groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen.

¹ www.verspreidingsatlas.nl

Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 23 november 2023 door een deskundig ecooloog van Sweco. Ten tijde van het veldbezoek was het 12°C, zonnig en er stond een matige westen wind.

Analyse en toetsing van mogelijke effecten

Op basis van het bronnenonderzoek en de habitatgeschiktheidsbeoordeling is een inschatting gemaakt in hoeverre de te verwachten soort(-groep)en en/of het geschikte biotoop beïnvloed wordt of kunnen worden door de voorgenomen activiteit. Hieruit is duidelijk geworden voor welke soort(-groepen) nader (veld)onderzoek en eventueel het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wnb aan de orde is. Het onderzoek heeft zich beperkt tot op grond van de Wet natuurbescherming beschermde planten- en diersoorten.

Niet-beschermde Rode lijst-soorten die in het plangebied (kunnen) voorkomen, zoals diverse soorten paddenstoelen en vaatplanten, zijn niet in het onderzoek betrokken omdat deze soorten niet relevant zijn voor toetsing aan de Wnb. Zij kunnen echter wel worden benoemd ten behoeve van bovenwettelijke maatregelen.

3.3 Resultaten

3.3.1 Planten

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont geen waarnemingen van beschermde en Rode lijst planten-soorten in de omgeving van het plangebied. Beschermde soorten komen voornamelijk voor in stabiele (voedselarme) habitattypen, zoals duinen, heiden en venen. Soorten die tijdens het veldbezoek in de omgeving van de brug zijn aangetroffen, zijn duizendblad madelief, scherpe boterbloem, engelwortel (allen nog bloeiend), riet, smalle weegbree, paardenbloem en zuring. De waargenomen soorten zijn kenmerkend voor een voedselrijke en intensief beheerde situatie.

Effectanalyse

Omdat geen beschermde planten zijn aangetroffen en deze – gezien de voedselrijke en beheerde omgeving – ook niet zijn te verwachten, is het uitgesloten dat vanuit het voornemen negatieve effecten op onder de Wnb beschermde planten optreden. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde planten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot planten niet nodig.

3.3.2 Vleermuizen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont in de omgeving waarnemingen van de soorten gewone- en ruige dwergvleermuis en laatvlieger en rosse vleermuis. In het plangebied zijn geen bomen aanwezig en de bomen in de omgeving blijven intact. Opstallen waarin zich vleermuisverblijven kunnen bevinden zijn niet aanwezig in het plangebied. De technische ruimte op de brug die verwijderd wordt, is niet geschikt als vleermuisverblijf vanwege de geringe hoogte (ca 2 m) en het ontbreken van invliegopeningen. Aan de buitenkant is op maximaal 2 m hoogte een rooster te zien waar geen diepte achter zit.

Tevens zitten aan de binnenzijde geen openingen (mondelinge mededeling aanwezige onderhoudsmonteur). Hierdoor ontbreken geschikte en bereikbare ruimtes die klimatologisch voldoen aan de eisen voor een verblijfplaats. De basculekelder die via een 10 cm brede spleet onder het brugdek te bereiken is voor vleermuizen is op basis van een aantal gegevens ongeschikt geacht als vleermuisverblijf. De belangrijkste reden om de kelder als ongeschikt te beoordelen is dat de brug regelmatig opengaat waarbij een deel van het brugdek naar beneden de kelder in gaat. Dit heeft een dusdanig versturende werking dat vleermuizen dit niet als verblijfplaats zullen kiezen. Ook zijn tijdens inspecties van de kelder hier geen uitwerpselen van vleermuizen.

Foerageergebied en vliegroutes

Naast verblijfplaatsen zijn ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor het functioneren van een lokale populatie. Vliegroutes zijn nodig voor vleermuizen om zich te kunnen verplaatsen tussen verblijfplaats en foerageergebied. Verschillende soorten vleermuizen (zoals de ruige en gewone dwergvleermuis, watervleermuis en meervleermuis) maken gebruik van lijnvormige elementen, zoals bomenrijen, watergangen en houtwallen, om te navigeren en ter beschutting tegen wind. Routes die regelmatig en door meerdere en de individuen gebruikt worden, noemen we een vaste vliegroute. Beide oevers kunnen door vleermuizen als vliegroute worden gebruikt en dit geldt ook voor de aanwezige bomen en andere begroeiing parallel aan de oevers. Deze potentiële vliegroutes blijven intact. Ook blijven geschikte foerageergebieden in de omgeving intact.

Effectanalyse

Negatieve effecten van de werkzaamheden op verblijfplaatsen zijn op voorhand uitgesloten, omdat de te slopen technische ruimte op de brug en de basculekelder ongeschikt zijn voor vleermuizen en er geen bomen worden gekapt. Ook mogelijke vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen blijven behouden.

Aanvullend onderzoek en een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vleermuizen zijn niet nodig. Tijdens de uitvoering dient wel rekening te worden gehouden met mogelijk aanwezige en overvliegende en foeragerende vleermuizen door in de actieve periode van vleermuizen (maart – november) het gebruik van kunstlicht te vermijden. Dit om verstoring van verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden te voorkomen. Indien niet voorkomen kan worden dat in de actieve periode met kunstlicht wordt gewerkt, dient deze dusdanig ingesteld te zijn dat geen omliggende oevers, opstallen, bomen en bosschages worden beschenen. Tevens is het uitgangspunt dat op de gerenoveerde brug geen aanvullende nieuwe lichtbronnen (ten opzichte van de huidige situatie) worden bijgeplaatst. Kunstlicht dient tevens zo te zijn afgesteld dat op geen enkele wijze de oevers met bijbehorende begroeiing beschenen kunnen worden.

3.3.3 Grondgebonden zoogdieren

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont waarnemingen van de beschermde soort otter en bever in het water ten noorden en ten zuiden van de brug (Vollenhover Kanaal).

Verder zijn de beschermde bunzing en steenmarter waargenomen, evenals de in Flevoland, maar niet in Overijssel, (van de ontheffingplicht) vrijgestelde egel. Tijdens het veldbezoek zijn ter hoogte van plangebied geen verblijven van otter en bever waargenomen. Ook zijn geen sporen, verblijfplaatsen of andere indicaties van aanwezigheid van overige beschermde soorten beide oevers aangetroffen.

Effectanalyse

In het plangebied, de brug en de aanlandingen ontbreekt optimaal leefgebied voor de in de omgeving waargenomen grondgebonden zoogdieren. Er zijn geen verblijfplaatsen van otter en bever en andere zoogdieren aangetroffen. Maar tijdelijke aanwezigheid van passerende exemplaren kan niet worden uitgesloten. Wanneer de werkzaamheden bij de oevers rustig worden opgestart en in één richting wordt gewerkt, zullen beschermde (inclusief vrijgestelde) soorten zich tijdens het werken niet binnen het plangebied ophouden en door de werkzaamheden niet gedood worden. Het bosje langs de oever ten noorden van de brug was ten tijde van het veldbezoek vrij nat en het is niet aannemelijk dat een soort als egel hier in winterslaap zal gaan. In de nieuwe situatie is geen sprake van afname van beschikbaar areaal. De gerenoveerde brug zal een zelfde oppervlakte innemen als de huidige brug en de begroeide oevers blijven intact. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde grondgebonden zoogdieren is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming niet nodig.

3.3.4 Vogels

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont veel waarnemingen van diverse (broed)vogelsoorten. In de omgeving van het plangebied is bos en veel water met oeverzones met rietkragen aanwezig die broedgelegenheid bieden aan veel vogelsoorten. De gemeente Noordoostpolder heeft aangegeven dat nabij het plangebied sprake is van een broedkolonie rietgors en aanwezigheid van kleine karekiet en zeearend. Tijdens het veldbezoek waren geen potentieel jaarrond beschermde nesten in de bomen (die behouden blijven) aanwezig. Aan de onderkant van de brug zijn nesten van boerenwaluw. Nesten van boerenwaluw zijn niet jaarrond beschermd. Boerenwaluw keert weliswaar vaak terug naar de plaats waar zij het jaar daarvoor heeft gebroed of de directe omgeving daarvan, maar beschikt wel over voldoende flexibiliteit om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. (Categorie 5-soort) en deze mogelijkheid is hier aanwezig. Vogels met jaarrond beschermde nesten die in de omgeving voorkomen, zijn buizerd, havik, boomvalk en gierwaluw. Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën. Dit staat beschreven in bijlage 1.

Effectanalyse

Door de werkzaamheden verdwijnt geen leef- en broedgebied van vogels omdat de gerenoveerde brug op exact dezelfde locatie als de huidige brug blijft. Door de werkzaamheden kan wel verstoring van broedende vogels plaatsvinden, tenzij buiten het broedseizoen wordt gewerkt. Alle in Nederland broedende vogels zijn tijdens het broeden beschermd. Omdat de werkzaamheden een periode van meer dan een half jaar beslaan, kan het broedseizoen mogelijk niet vermeden worden.

Als voorafgaande aan het broedseizoen wordt gestart en de werkzaamheden continu plaatsvinden, kan verstoring van broedende vogels worden voorkomen. Als de werkzaamheden binnen het broedseizoen niet aansluitend plaatsvinden, dient voorafgaande aan elke nieuwe opstart een controle op aanwezigheid van broedende vogels te worden uitgevoerd. Indien deze worden aangetroffen mag niet worden gestart voordat de jongen het nest verlaten hebben. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde soorten is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot vogels met jaarrond beschermde nesten niet nodig.

3.3.5 Vissen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont geen waarnemingen van beschermde vissen in het Vollenhove Kanaal. De beschermde grote modderkruiper komt hier ook op basis van de verspreidingsatlas en telmee.nl niet voor. Omdat de brug op exact dezelfde plaats blijft staan verdwijnt er geen leefgebied voor vissen in het water en de oevers. Wel is sprake van tijdelijke gedeeltelijke drooglegging.

Effectanalyse

In de omgeving van het plangebied komt grote modderkruiper niet voor. Er verdwijnt door de renovatie geen leefgebied voor (beschermde) vissen. Negatieve effecten gedurende de tijdelijke drooglegging onder de brug op wel in het kanaal aanwezige vissen, kunnen worden voorkomen door hierbij één kant op te werken en aanwezige vissen te laten ontsnappen in de richting van open water. Een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming is niet aan de orde. Wel is de zorgplicht aanwezig voor aanwezige vissen.

3.3.6 Amfibieën & reptielen

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont in de omgeving van het plangebied geen waarnemingen van beschermde amfibieën en reptielen. Ook op basis van de verspreidingsatlas komen beschermde soorten amfibieën en reptielen niet in de omgeving voor. Wel zijn waarnemingen bekend (van de van de ontheffingsplicht) vrijgestelde soorten bruine kikker, en gewone pad.

Effectanalyse

In het plangebied zijn geen beschermde amfibieën en reptielen te verwachten. Wel kan sprake zijn van exemplaren die het werkgebied passeren. Wanneer de werkzaamheden rustig worden opgestart en in één richting wordt gewerkt, zullen beschermde (inclusief vrijgestelde) soorten zich tijdens het werken niet binnen het plangebied ophouden en door de werkzaamheden niet gedood worden. Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van amfibieën en reptielen is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming niet nodig.

3.3.7 Ongewervelden

Actueel en potentieel voorkomende soorten

De NDFF (2018-2023) toont waarnemingen van grote weerschijnvlinder in het Kadoeler bos op enkele honderden meters westelijk van het plangebied. In het plangebied zijn geen waardplanten van de soort (boswilg en grauwe wilg) en er worden bovendien geen bomen gekapt. Ook is in dit bos de Rode lijst soort bruin blauwtje aangetroffen.

Effectanalyse

Voor de in de omgeving aangetroffen beschermde grote weerschijnvlinder zijn negatieve effecten door de werkzaamheden uitgesloten omdat geen leefgebied van de soort wordt aangetast. Dit geldt ook voor het bruin blauwtje dat overwintert in de strooisel laag van bos (buiten plangebied). Aanvullend onderzoek naar de aan- dan wel afwezigheid van beschermde en Rode lijst ongewervelden is niet nodig. Ook is een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming met betrekking tot ongewervelden niet nodig.

4 Provinciaal natuurbeleid

4.1 Toetsingskader

Het beleidskader van de overheid dat niet in de landelijke wetgeving is vastgelegd, bestaat uit het beleid ten aanzien van Natuurnetwerk Nederland (NNN). In bijlage 1 wordt het beleid nader beschreven.

Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van het NNN en andere natuurkernwaarden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van een 'nee, tenzij, procedure'. In provincies Flevoland en Overijssel is toetsing van effecten door externe werking niet van toepassing.

4.2 Resultaten

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van de NNN, maar grenst het wel aan zowel NNN Flevoland (figuur 4.1) als aan NNN Overijssel (figuur 4.2). De gerenoveerde brug komt op dezelfde locatie en heeft een zelfde omvang als de huidige brug. Maar gedurende de werkzaamheden worden ook de oevers/bermen tot de scope van het plangebied gerekend. Een deel van de noordelijke oever ligt binnen de scope van de werkzaamheden en binnen NNN Overijssel.

4.3 Conclusie

Het plangebied grenst aan zowel NNN Flevoland als aan NNN-Overijssel. Tijdens de werkzaamheden wordt aan de 'Flevolandzijde' deels gebruik gemaakt van de oever die binnen NNN ligt. Als vooraf met zekerheid kan worden gesteld dat betreffende oever geen natuurwaarde verliest, dieren tijdens de werkzaamheden vrije doorgang hebben langs de oever en na de werkzaamheden de oever in dezelfde staat is als daarvoor, zijn negatieve effecten uitgesloten. Als dit niet op voorhand duidelijk is, dient hierover overleg met bevoegd gezag plaats te vinden. Daarnaast is er nu al sprake van veelvuldige menselijke aanwezigheid door de aanwezigheid van de brug met een doorgaande weg.

Figuur 4.1 Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van NNN Flevoland (groen).

Figuur 4.2 Ligging van het plangebied (rood omkaderd) ten opzichte van NNN Overijssel (groen) en zone ondernemen met natuur en water buiten de NNN (groen gestippeld).

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Natura 2000

Versnippering of verstoring van een Natura 2000-gebied is niet aan de orde. Directe effecten ten gevolge van de werkzaamheden, zoals verdroging, vernatting, optische-, licht- en geluids-verstoring, reiken tot enkele honderden meters ver en kunnen vanwege het aangrenzende Zwarte Meer (en de op enige afstand gelegen Natura 2000-gebieden De Wieden en Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht) niet op voorhand worden uitgesloten. In een Voortoets dient vastgesteld te worden of al dan niet sprake is van (negatieve) effecten ten gevolge van de renovatie van de brug. Ook dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om vast te stellen of er sprake is van een stikstofdepositie door de werkzaamheden boven 0,00 mol/ha/jr op omliggende Natura 2000-gebieden. In de gebruiksfase is geen sprake van extra stikstofuitstoot.

5.2 Soortenbescherming

Om verstoring van verblijfplaatsen en van overvliegende en foeragerende vleermuizen te voorkomen, dient tijdens uitvoering in de actieve periode van vleermuizen (maart – november) geen kunstlicht gebruikt te worden. Als gebruik van kunstlicht niet vermeden kan worden, dient deze dusdanig ingesteld te zijn dat geen omliggende opstallen, bomen, bosschages en watergangen worden beschenen. Tevens is het uitgangspunt dat op de gerenoveerde brug geen aanvullende nieuwe lichtbronnen (ten opzichte van de huidige situatie) worden bijgeplaatst. Kunstlicht dient tevens zo te zijn afgesteld dat op geen enkele wijze de oevers met bijbehorende begroeiing beschenen kunnen worden.

Om te voorkomen dat de werkzaamheden effect hebben op categorie 1-5 broedvogels, algemene broedvogels, beschermde wel- en niet vrijgestelde zoogdieren (bunzing, egel, hermelijn, huisspitsmuis, veldmuis en wezel), beschermde vrijgestelde amfibieën (bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander, meerkikker en middelste groene kikker), dienen de volgende maatregelen te worden genomen:

- Indien werkzaamheden binnen de periode maart tot en met half augustus plaatsvinden, dient een ecologische check op het werkgebied uitgevoerd te worden, maximaal drie dagen voorafgaand aan de werkzaamheden.
- Indien in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dient een ecooloog te bepalen of en waar (op welke verstoringsafstand) werkzaamheden mogen worden uitgevoerd.
- Werkzaamheden worden rustig opgestart, er wordt in één richting gewerkt. Bij het tijdelijk droogleggen zorgen dat dieren weg kunnen zwemmen.
- Bij het aantreffen van dieren wordt aan deze de gelegenheid gegeven om het plangebied te kunnen verlaten.

5.3 Provinciaal natuurbeleid

Het plangebied grenst aan zowel NNN Flevoland als aan NNN-Overijssel. Tijdens de werkzaamheden wordt aan de 'Flevolandzijde' deels gebruik gemaakt van de oever die binnen NNN ligt. Mogelijk is dit ook het geval aan de 'Overijsselse zijde' voor een tijdelijke fietspont of fietsbrug.

Als vooraf met zekerheid kan worden gesteld dat betreffende oever geen natuurwaarde verliest, dienen tijdens de werkzaamheden vrije doorgang hebben langs de oever en na de werkzaamheden de oever in dezelfde staat is als daarvoor, zijn negatieve effecten uitgesloten. Als dit niet op voorhand duidelijk is, dient hierover overleg met bevoegd gezag plaats te vinden.

Referenties

- RVO, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten
[https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde nesten](https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde_nesten)
- Krijgsveld et. al., 2008, Verstoringsgevoeligheid van vogels, Bureau Waardenburg bv.
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), periode 2018-2023. Ingezien van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>.
- NDFF-verspreidingsatlas. Ingezien van <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.
- Natuurnetwerk Nederland Flevoland (provincie Flevoland)
- Natuurnetwerk Nederland Overijssel (Atlas van Overijssel)

Websites

- RAVON www.ravon.nl.
- Telmee www.telmee.nl.
- Zoogdiervereniging www.zoogdiervereniging.nl.
- www.rijksoverheid.nl Ministerie van landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.
- www.natura2000.nl.

Bijlage 1 – Toetsingskaders wetgeving en beleid

Wet natuurbescherming: Natura 2000-gebieden

Bescherming van Natura 2000-gebieden vindt plaats op grond van de Wet natuurbescherming (Wnb). Onder Natura 2000-gebieden vallen de gebieden die op grond van de Europese Vogelrichtlijn en/of Habitatrichtlijn zijn aangewezen. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. Daarbij zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor natuurlijke habitats en/of soorten. Dit kunnen behoudsdoelstellingen zijn voor habitats en leefgebieden van soorten die zich al op het gewenste niveau (kwalitatief en kwantitatief) bevinden of respectievelijk uitbreidings- en verbeterdoelstellingen voor habitats en leefgebieden van soorten die zich nog niet op het gewenste niveau bevinden.

Om dit toetsbaar te maken, kent de Wnb een goedkeuringsvereiste voor plannen die significante gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, eerste lid, Wnb) en een vergunningsplicht voor projecten en andere handelingen die (significant) negatieve gevolgen voor de betreffende gebieden zouden kunnen hebben (artikel 2.7, tweede lid, Wnb).

De goedkeuring of de vergunning met betrekking tot stikstofemissies in de aanleg- en gebruiksfase wordt alleen verleend wanneer voldoende zeker is dat de instandhoudingsdoelstellingen voor het betreffende Natura 2000-gebied niet in het geding zijn. Wanneer significante gevolgen voor Natura 2000-gebieden op grond van een passende beoordeling niet kunnen worden uitgesloten, kan alleen goedkeuring aan het plan of een vergunning voor het project worden verleend indien de ADC-toets met succes doorlopen kan worden (artikel 2.8, vierde lid, Wnb). Dat betekent dat het project nodig is omwille van een dwingende reden van groot openbaar belang, er geen alternatief mag zijn met minder grote effecten op Natura 2000 en de nodige compenserende maatregelen worden getroffen.

Wanneer na een eerste verkennende effectbeoordeling effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten kunnen de volgende vervolgstappen aan de orde zijn:

- Voortoets geeft een aanwijzing over de mogelijke negatieve effecten van een plan of project op Natura 2000-gebieden. Uit de voortoets volgt ook welke vervolgstappen nodig zijn. Soms blijkt uit de voortoets dat er zeker geen significant negatieve effecten voor Natura 2000-gebieden zijn. Dan is er geen vergunningsplicht en de initiatiefnemer hoeft verder niets te doen. Als er wel mogelijke significant negatieve effecten zijn, volgt een passende beoordeling.
- Passende beoordeling: beoordeling of significante gevolgen van het plan of project zijn uit te sluiten, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen. In een passende beoordeling mag rekening gehouden worden met mitigerende maatregelen. Als significante gevolgen niet zijn uit te sluiten, volgt een ADC-toets.

- ADC-toets: Aangevoerd dient te worden dat er geen alternatieven zijn met minder effecten, er sprake is Dwingende redenen van groot openbaar belang en in Compensatie is voorzien.

Wet natuurbescherming: soortenbescherming

In de Wet natuurbescherming (Wnb) is de soortenbescherming in Nederland geregeld. Hierbij worden drie verschillende beschermingsregimes gehanteerd met verschillende verbodsbepalingen:

Soorten Vogelrichtlijn (artikel 3.1 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Lid 3) Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- Lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- Lid 5) Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Soorten Habitatrichtlijn (artikel 3.5 e.v.)

- Lid 1) Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
- Lid 2) Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Lid 3) Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
- Lid 4) Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
- Lid 5) Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Andere Soorten (artikel 3.10 e.v.)

- Lid 1) Onverminderd artikel 3.5, eerste, vierde en vijfde lid, is het verboden:
 - *Onderdeel a)* in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen.
 - *Onderdeel b)* de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of

- *Onderdeel c) vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.*

Voor *Vogelrichtlijn*- en *Habitatrichtlijn*soorten geldt dat voortplantings- en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) niet opzettelijk verstoord of vernietigd mogen worden, en dat exemplaren niet opzettelijk mogen worden gedood of verwond. In gebruik zijnde nesten van vogels zijn te allen tijde gedurende het broedseizoen beschermd.

Van een aantal vogelsoorten genieten de vaste rust- en verblijfplaats een aanvullende jaarronde bescherming. Er is een indicatieve landelijke lijst opgesteld², maar provincies hebben de mogelijkheid deze aan te passen.

Vogels met jaarrond beschermde nesten zijn ingedeeld in 5 categorieën, waarbij de nesten van soorten van categorie 1 t/m 4 in principe altijd jaarrond beschermd zijn, en nesten van soorten van categorie 5 enkel wanneer er een zwaarwegend ecologisch belang is om het nest wel jaarrond te beschermen. Ook voor soorten van categorieën 1 t/m 4 kunnen zich uitzonderingssituaties voordoen, waarbij een nest geen jaarronde beschermd behoeft. Dit wordt beoordeeld door een ecoloog. Soorten van categorie 1 t/m 4 zijn de volgende: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw. Van een aantal andere soorten zijn de nesten enkel beschermd, indien er onvoldoende alternatieven zijn.

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van de Wnb jaarrond:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Op soorten van de volgende categorie gelden de verbodsbepalingen van de Wnb niet jaarrond:

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. Categorie 5-soorten zijn wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Indien dit het geval is, is een omgevingscheck benodigd.

Onderzoeken naar het voorkomen van soorten uit de *Vogelrichtlijn*- en/of *Habitatrichtlijn* hebben een geldigheidsduur van drie jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

² RVO, 2021. Indicatieve lijst jaarrond beschermde vogelnesten
<https://www.rvo.nl/sites/default/files/2021/04/Lijst-jaarrond-beschermde-vogelnesten.pdf>

Voor *Andere soorten* geldt dat voortplantingsplaatsen en rustplaatsen (inclusief functionele leefomgeving) van deze soorten niet (opzettelijk) vernietigd mogen worden en dat exemplaren niet (opzettelijk) mogen worden gedood of verwond. Verbodsbepalingen ten aanzien van de verstoring zijn niet van toepassing op deze soorten. Ten aanzien van de *Andere soorten* geldt dat het bevoegd gezag (provincies c.q. ministerie van LNV) de vrijheid heeft om soorten binnen deze categorie onder voorwaarden vrij te stellen van de verbodsbepalingen uit artikel 3.10 Wet natuurbescherming.

Het is ook mogelijk om voor beide categorie soorten te werken volgens een goedgekeurde gedragscode die is afgestemd op de wet, mits de voorgenomen activiteit als zodanig in de gedragscode is beschreven. Er is dan geen ontheffing nodig.

Onderzoeken naar het voorkomen van *Andere soorten* hebben een geldigheidsduur van vijf jaar. Na deze termijn dient het onderzoek te worden geactualiseerd.

De soorten die binnen provincie Flevoland onder de vrijstellingsregeling, opgenomen in de omgevingsverordening, vallen, zijn in tabel 1 weergegeven. Voor provincie Overijssel geldt, uitgezonderd egel die niet is vrijgesteld, hetzelfde.

Tabel 1 *Vrijgestelde soorten in provincie Flevoland en Overijssel*

Aardmuis	Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bastaardkikker
Dwergmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergspitsmuis	Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Egel*	Ree	Woelrat	Meerkikker

*Niet vrijgesteld in Overijssel

Voor beschermde soorten die niet zijn vrijgesteld of voor voorgenomen activiteiten die strijdig zijn met de bepalingen in de wet, geldt een ontheffingsplicht. Deze kan alleen worden verleend, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. Voor vogels geldt in afwijking hierop dat voor verstoring geen ontheffing nodig is, indien de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is.

Naast bovengenoemde verbodsartikelen bevat de Wnb een algemeen geldende zorgplicht. Deze zorgplicht is te allen tijde van toepassing en geldt ook voor niet-beschermde flora en fauna:

Zorgplicht (artikel 1.11)

- Lid 1) Eenieder neemt voldoende zorg in acht voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

- Lid 2) De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in elk geval in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een Natura 2000-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:
 - onderdeel a) dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
 - onderdeel b) indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevegd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
 - onderdeel c) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.
- Lid 3) Het eerste lid is niet van toepassing op handelen of nalaten in overeenstemming met het bij of krachtens deze wet of de Visserijwet 1963 bepaalde.

Wet natuurbescherming: Houtopstanden

In de Wet natuurbescherming is het conform artikel 4.2 verboden houtopstanden te kappen zonder hier vooraf een melding van te maken. Dit geldt alleen voor houtopstanden buiten de bebouwde kom houtopstanden³, bestaande uit rijbeplanting van meer dan 20 bomen, gerekend over het totale aantal rijen of met een oppervlakte van tenminste 10 are (1000 m²), bestaande uit boomvormers (stamdiameter tenminste 0,1 meter). Deze bescherming geldt ook wanneer velling van een (klein) deel van dergelijke beplantingen beoogd wordt.

Te kappen bos dient te worden gecompenseerd middels herplant. Eenzelfde aantal bomen moet herplant worden, en deze dienen tenminste dezelfde kwaliteit te hebben en van nature voor te komen in Nederland. Herplant dient in hetzelfde gebied plaats te vinden. Voor herplant elders is ontheffing nodig. Bij herplant elders is de eis dat dit niet gebeurt op een locatie waar reeds beschermde natuurwaarden aanwezig zijn.

Bij een velling van houtopstanden die zijn beschermd binnen de Wet natuurbescherming is het nodig een melding 'kennisgeving van voorgenomen velling' (kapmelding) in te dienen bij het bevoegd gezag. In de regel is dit de provincie, in geval van projecten van nationaal belang dient de kapmelding bij RVO te worden ingediend. Dit is het geval bij onder andere werk aan hoofdwegen, landelijke spoorwegen, hoofdvaarwegen of het landelijke energie- en gastransportnetwerk (energie 220 kV en hoger). De eigenaar van de grond, waarop een houtopstand anders dan bij wijze van dunning is geveld of op andere wijze tenietgegaan, is verplicht binnen een tijdvak van drie jaren na de velling of het tenietgaan van de houtopstand te herbeplanten volgens de regels bij of krachtens algemene maatregel van bestuur te stellen.

Bovenstaand is niet nodig wanneer de houtopstanden vallen onder één van de volgende categorieën:

- a. houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom;
- b. houtopstanden op erven of in tuinen;
- c. fruitbomen en windschermen om boomgaarden;

³ de begrensde bebouwde kom ten behoeve van de Wet natuurbescherming onderdeel bosbeheer (voorheen bebouwde kom Boswet)

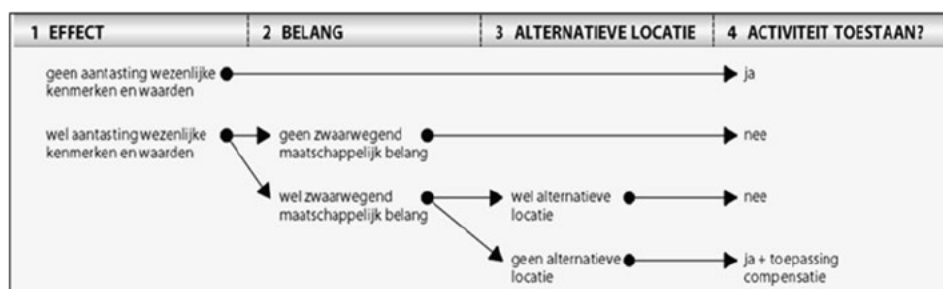
- d. naaldbomen, kennelijk bedoeld om te dienen als kerstbomen, indien niet ouder dan twintig jaar;
- e. kweekgoed;
- f. uit populieren of wilgen bestaande:
 - 1. wegbepantingen;
 - 2. bepantingen langs waterwegen, en
 - 3. eenrijige bepantingen langs landbouwgronden;
- g. het dunnen van een houtopstand;
- h. uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande bepantingen die kennelijk zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa, indien zij:
 - 1. ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - 2. bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per bepantingseenheid, zijnde een aaneengesloten bepanting die niet wordt doorsneden door onbepante stroken breder dan twee meter, en
 - 3. zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Provinciaal natuurbeleid

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN), in 1990 door het Rijk geïntroduceerd als Ecologische Hoofdstructuur (EHS), is een samenhangend netwerk van bestaande en toekomstige natuurgebieden in Nederland. Naast tal van natuurgebieden omvat het NNN ook vrijwel alle Natura 2000-gebieden. Behoudens de rijkswateren, waar het Rijk bevoegd gezag is (o.a. Waddenzee, Noordzee, IJsselmeer), zijn de provincies bevoegd gezag inzake het NNN. Het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in de Provinciale structuurvisies en Provinciale verordeningen. De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN voor de provincie Flevoland is vastgelegd in Artikel 7.1 van de Omgevingsverordening Provincie Flevoland (Provincie Flevoland, 2019).

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het 'nee, tenzij'-principe. Ingrenen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Een 'nee, tenzij-toets' behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van de plangebieden.

Overige gebieden

Flevoland

NNN

De wettelijke bescherming (Wro) van het NNN is geregeld via het bestemmingsplan. Het NNN voor de provincie Flevoland is vastgelegd in Artikel 7.1 van de Omgevingsverordening Provincie Flevoland (Provincie Flevoland, 2019).

De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het “nee, tenzij-principe”, figuur 7. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Het verkennend natuuronderzoek geeft inzicht in de ligging van NNN-gebieden in de omgeving van het plangebied en de noodzaak voor het doorlopen van ‘nee, tenzij, procedure’. In de provincie Flevoland is de externe werking van het NNN niet van toepassing. Een “nee, tenzij-toets” behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

Impact project: Binnen de NNN is een ‘Nee tenzij toets’ noodzakelijk wanneer er een bestemmingsplanwijziging nodig is. Verder mogen de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden niet aangetast worden. Ontwikkelingen zijn wel mogelijk wanneer er bijv. sprake is van groot maatschappelijk belang en de resteffecten worden gecompenseerd.

Overijssel

NNN (Artikel 2.7.2, (Gecondoliseerde) Omgevingsverordening 2021)

De bescherming van het werkingsgebied van het Natuurnetwerk Nederland is vastgelegd in Artikel 2.7.2 van de (Gecondoliseerde) Omgevingsverordening 2021. De afweging voor ingrepen in het NNN gaat volgens het “nee, tenzij-principe”. In onderstaand schema is dit stapsgewijs weergegeven. Ingrepen met een significant negatieve invloed op de wezenlijke kenmerken en waarden mogen niet plaatsvinden, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang en indien er geen alternatieven zijn. Indien bij een ingreep schade wordt aangericht aan een NNN-gebied, dan dient dit in ieder geval gemitigeerd te worden. De resteffecten aan verlies van kwaliteit en/of oppervlakte dient te worden gecompenseerd. Daarnaast kan salderen van positieve en negatieve effecten op het NNN uitkomst bieden om projecten in het NNN te realiseren. Een ‘nee, tenzij-toets’ behoeft alleen te worden doorlopen indien er sprake is van een RO-procedure met betrekking tot wijziging van de bestemming van het plangebied.

In de provincie Overijssel zijn de gebieden met aanduiding ‘Weidevogelleefgebied’ beschermd volgens Artikel 4.5.3 lid 3 van het peilbesluit in de Omgevingsverordening. Bij het nemen van een peilbesluit wordt in ieder geval het belang van de instandhouding en versterking van gunstige omgevingskwaliteiten voor weidevogels betrokken en meegewogen.

Impactproject: Binnen de NNN is een 'Nee tenzij toets' noodzakelijk wanneer er een bestemmingsplanwijziging nodig is. Verder mogen de wezenlijke kenmerken en waarden van de gebieden niet aangetast worden.

Ontwikkelingen zijn wel mogelijk wanneer er bijv. sprake is van groot maatschappelijk belang en de resteffecten worden gecompenseerd. Voor weidevogelleefgebieden zijn er uitsluitend vervolgstappen noodzakelijk wanneer er voor de ontwikkeling een nieuw peilbesluit genomen moet worden. Ook voor deze gebieden is geldt geen externe werking.